

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2010-1/40

ZAKLJUČNO POROČILO O REZULTATIH RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	Z6-0151
Naslov projekta	Jezikoslovnozgodovinske in sociolingvistične značilnosti misli o jeziku na Slovenskem med letoma 1607 in 1758
Vodja projekta	23505 Kozma Ahačič
Tip projekta	Zt Podoktorski projekt - temeljni
Obseg raziskovalnih ur	3.400
Cenovni razred	B
Trajanje projekta	02.2008 - 01.2010
Nosilna raziskovalna organizacija	618 Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	
Družbeno-ekonomski cilj	13. Splošni napredek znanja - RiR financiran iz drugih virov (ne iz splošnih univerzitetnih fondov - SUF)

2. Sofinancerji¹

1.	Naziv	
	Naslov	
2.	Naziv	
	Naslov	
3.	Naziv	
	Naslov	

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

3. Poročilo o realizaciji programa raziskovalnega projekta²

Naš raziskovalni projekt je potrdil hipotezo, da je na razvoj jezikoslovja in misli o jeziku med letoma 1607 in 1758 vplivala po eni strani tradicija protestantske misli o jeziku, po drugi strani pa spremenjene jezikovne in družbenokulturne razmere. Vpliv tujih izročil lahko zaznamo, ni pa bistveno zaznamoval (z izjemo Alasijevega slovničnega uvoda v slovar) nobenega obravnavanega jezikoslovnega dela. Nadalje se je potrdila hipoteza, da se je jezikovna situacija na Slovenskem med letoma 1607 in 1758 glede na 16. stoletje bistveno spremenila, saj se je spremenila tako struktura piscev kakor tudi struktura potencialnih in dejanskih uporabnikov rokopisnih in tiskanih del.

V okviru dela na projektu so bili najprej opravljeni pregledi gradiva iz obravnavanega obdobja 1600–1758 v NUK-u. Pregledani so bili tako slovenski tiski kakor tudi vsi dostopni rokopisi. Znane tiske in znane rokopise, ki v NUK-u niso dostopni, smo si

ogledali po nekaterih drugih knjižnicah (Semeniška knjižnica, Narodni muzej, posnetki iz BSB München, Arhiv Slovenije). Na podlagi pregleda smo ugotovili, katero gradivo je za našo raziskavo uporabno in katero ne. Pridobljeni so bili posnetki večine gradiva, potrebnega za raziskavo. Ker posnetkov ni bilo moč narediti (ali bi bili predragi) so bili narejeni natančni izpisi mest, potrebnih za našo raziskavo. Večina gradiva, ki smo ga obdelovali v okviru projekta, do zdaj namreč še ni bila faksimilirana ali reproducirana za javno rabo.

Pripravljena in objavljena sta bila analiza in prevod besedila male slovnice slovenskega jezika v italijansko-slovenskem slovarju Alasia da Sommaripe (1607). Alasijeve slovnice je s tem postala dostopna širši strokovni javnosti, komentirana so vsa mesta, katerih komentar je potreben za razumevanje slovnice, slovnica pa je postavljena tudi v širši evropski okvir.

Pripravljena in objavljena je bila tudi analiza vpliva govora na pisno normo v različnih jezikoslovnih besedilih obravnavanem obdobju. S tega vidika smo analizirali zbrano gradivo iz del naslednjih avtorjev: Janez Ludvik Schönleben (1672), Matija Kastelec (1678, 1682, 1684), Gregor Vorenc (rokopisni slovar), Janez Svetokriški (1691), Hipolit Novomeški (1711, 1715, 1730), Franc Mihael Paglovec (1741), Janez Vajkard Valvasor (1689), Jernej Basar (1734), jezuitska slovnica (1758) ter opozorili na nekaj glavnih tematik – te smo postavili v kontekst razvoja glede na 16. stoletje. Zbrali, po potrebi prevedli, analizirali ter s komentarji opremili smo tudi vse znane jezikoslovne odlomke iz različnih tiskanih in rokopisnih del iz obravnavanega obdobja in jih objavili v znanstvenem tisku. V dogovoru z NUK smo poskrbeli za dodatne reprodukcije važnejših odlomkov.

V nadaljevanju je bila opravljena primerjava med Bohoričevo (1584) in Hipolitovo slovnico (1715) ter slovnice iz let 1755 ter 1758 na ravni pravopisa, slovarčkov, skladnje, oblikoslovja in besedotvorja ter na ravni jezikoslovne vsebine uvodov. Ugotovili smo, da lahko za vse tri slovnice lahko rečemo, da – v nasprotju z oznakami, ki jih občasno doživljajo – prinašajo mnoge nove informacije ter si zato zaslužijo večjo vlogo v obravnavah zgodovine slovenskega jezikoslovja. To nikakor niso samo nekritični prepisi Bohoričeve slovnice, ampak priredbe, ki s seboj nosijo tudi duh svojega časa. Ugotovili smo tudi medsebojna razmerja med slovnice ter opredelili kvaliteto posameznih poglavij v posameznih predelavah. Hipolitova priredba iz leta 1715 (HG 1715) se naslanja neposredno na Bohoričevo slovnico. Prinaša kar nekaj avtorskih dodatkov, mnoga mesta pa so izpuščena z mislijo na nove uporabnike slovnice. Rokopisna slovnica iz leta 1755 (G 1755) je močno skrajšan prepis Hipolitove slovnice, ki je prav tako narejen na precej visoki ravni. Celovška slovnica iz leta 1758 (G 1758) pa prinaša precej nekritičen nemški prevod Hipolitove priredbe – kvalitetno sta narejena samo uvod in *knjiga* (= poglavje) o pravopisu, ki je tudi najbolj avtorska, nekaj ambicij pa kaže sem in tja tudi knjiga o etimologiji (pregibanju besed). Narejen je bil tudi natančen popis vseh mest, ki so jih prirejevalci izpustili, vseh mest, ki so jih priredili, in vseh mest, ki so jih dodali.

Pomembnejše dodatke iz slovnice smo prevedli in jih natančno komentirali. Tako slovnice kot druge vire smo vseskozi skušali umeščati tudi v splošni evropski okvir. Tudi zato je bila v okviru te analize v prostor in čas umeščena tudi doslej malo znana objava latinske slovnice Emmanuela Alvare, ki je bil natisnjen pri Mayrju v Ljubljani v letih 1686 in 1694. Gre za delo v treh samostojno naslovljenih knjigah: *Emmanuelis Alvare e Societate Jesu De institutione grammatica libri III. quorum secundus nuper est ad veterem fere grammaticorum rationem revocatus*, Labaci: typis Thaddaei Mayr, impensis Adami Scube, 1686–1694. Druga in tretja knjiga sta izšli leta 1686, prva knjiga (morda že ponatis?) pa 1694. Vse tri knjige hrani NUK, tretjo knjigo tudi Slovenski šolski muzej. Na podlagi tega tiska lahko rekonstruiramo stanje splošnega znanja slovnice pri izobražencih v obravnavanem obdobju. Vse navedene analize so bile že objavljene v znanstvenem tisku. Še poseben poudarek je bil nato posvečen sociolingvistični analizi obravnavanega obdobja. Opravljena je bila krajša analiza jezikovne situacije na Slovenskem v obravnavanem obdobju. Na podlagi primarnih virov je bila pregledana vloga slovenščine v šolstvu ter pri verski vzgoji ljudstva, preverjene pa so bile tudi okoliščine (ne)rabe slovenščine na jezuitskem kolegiju v Ljubljani ter vloga slovenščine pri šolanju duhovnikov. Sledila je obravnavo vloge slovenščine v cerkvenem življenju, zlasti pri pridiganju, v objavljenih slovenskih cerkvenih besedilih in pri posameznih delih maše. Znova je bila na podlagi virov preudarjena tudi vloga slovenščine v gledališkem življenju

na Slovenskem. Sociolingvistično so bili definirani naslovniki in pisci tiskanih del iz obravnavanega obdobja in njihovi uporabniki, preverjene pa so bile tudi nekatere raziskave s področja financiranja in izdajanja del ter knjigotrštva. Potrdila se je hipoteza, da je bila raba slovenščine v obravnavanem obdobju precej širša in pomembnejša, kot se je predvidevalo v dosedanjih pregledih.

Za NUK je bil za projekt *dLib* pripravljen seznam vseh slovarjev in del z jezikoslovnimi opombami ter vseh slovnice iz tega obdobja.

Večina rezultatov raziskav je bila sproti objavljena v znanstveni in strokovni literaturi, nekateri rezultati pa so za objavo pripravljeni in so v postopku sprejemanja pri različnih revijah. Zbrano gradivo bo primerno tudi za bodočo knjižno objavo. Bistvena odkritja so bila predstavljena na predavanjih in v obliki radijskih oddaj. Vključena so bila tudi že v besedilo zgodovine slovenskega jezika za učbenik za 4. letnik gimnazij, ki ga pripravlja vodja projekta. Projekt tako lahko z vsebinskega vidika označimo za zelo uspešen.

4. Ocena stopnje realizacije zastavljenih raziskovalnih ciljev³

V celoti so bili realizirani vsi predvideni raziskovalni cilji:

1. Zbiranje in pregled tiskanih in rokopisnih virov; pridobivanje ustreznih reprodukcij ali prepis ustreznih odlomkov: viri so bili zbrani in reproducirani.
2. Filološka analiza virov: viri so bili analizirani, po potrebi prevedeni in komentirani. Prva stopnja raziskav je obdelala odnos jezikoslovnih besedil do govora ter odraz govora v njihovih teoretičnih besedilih. Pripravljen je bil komentar slovnice uvoda v italijansko-slovenski slovar *Alasia da Sommaripe* (1607). Izdelane so bile primerjalne analize posameznih poglavij v priredbah Bohoričeve slovnice (1715, 1755, 1758). Kritično so bili objavljena, komentirana in po potrebi prevedena besedila iz uvodov v različna tiskana in rokopisna dela: Janez Ludvik Schönleben (1672), Matija Kastelec (1678, 1682, 1684), Gregor Vorenc (rokopisni slovar), Janez Svetokriški (1691), Hipolit Novomeški (1711, 1715, 1730), Franc Mihael Paglovec (1741), Janez Vajkard Valvasor (1689), Jernej Basar (1734), jezuitska slovnica (1758) in slovar (1744).
3. Temeljitejši študij razpoložljive znanstvene literature o obravnavanem obdobju v Sloveniji, Italiji, Nemčiji, Avstriji, Hrvaški in Franciji je bil opravljen. Z medknjižnično izposojjo so bila pridobljena potrebna dela, ki nam v Sloveniji niso bila dostopna. Pri tem smo občasno neformalno sodelovali tudi s centrom *Laboratoire d'Histoire des Théories Linguistiques* (Bernard Colombat).
4. Umeščanje virov v splošni evropski okvir: viri so bili ocenjeni z vidika (ne)povezanosti s sočasnimi primerljivimi evropskimi besedili.
5. Priprava znanstvenih opisov slovnice: vse slovnice so bile natančno opisane in analizirane po predvidenih standardih. Pripravljena je bila osnovna primerjalna študija posameznih poglavij treh navedenih priredb Bohoričeve slovnice. Vsi izsledki so bili objavljeni.
6. Izdelali smo seznam za profesionalne reprodukcije del, katerih javna dostopnost bi koristila razvoju znanosti in ohranjanju kulturne dediščine Slovencev, v sodelovanju s projektom *dLib* (NUK, šifra projekta: V5-0805). Dela so hierarhično razvrščena. Seznam je bil posredovan nosilcem projekta v NUK-u.
7. Raziskovanje jezikovne situacije v obravnavanem obdobju z vidika zgodovinske sociolingvistike: na podlagi virov in raziskav s področja zgodovine, sociologije, knjigotrštva, financ, pedagogike ter zgodovine prava, šolstva, teologije, narodopisja in drugih ved je bila opravljena temeljita raziskava, pomembnejši rezultati pa so zbrani v obliki znanstvenih člankov.
8. Izdelava sintetičnih in sinkretičnih raziskav; predstavitev pomembnejših ugotovitev domači in po možnosti mednarodni strokovni javnosti: domači javnosti je bila večina rezultatov že predstavljena, nekaj člankov še čaka na objavo. Mednarodno bodo rezultati predstavljeni na zborovanju ICHoLS v Peterburgu v Ruski federaciji avgusta 2011.

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta⁴

--

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁵

Znanstveni rezultat			
1.	Naslov	SLO	Pregled jezikoslovnih zapisov o slovenščini v neslovničnih knjižnih in rokopisnih delih 1672-1758 /.../
		ANG	A Survey of Linguistic Attestations of Slovene in Non-Grammar Publications and Manuscripts 1672-1758 /.../
	Opis	SLO	Prispevek prinaša pregled jezikoslovnih zapisov o slovenščini v neslovničnih knjižnih in rokopisnih delih, katerih avtorji so Janez Ludvik Schönleben, Matija Kastelec, Janez Vajkard Valvasor, Janez Svetokriški, Gregor Vorenc in Hipolit Novomeški. Vsako besedilo je uvedeno s kratkim uvodom, sledi komentirani prevod v slovenščino (ali komentirani prepis slovenskega besedila), podrobna analiza besedila, informacija o vplivih prehodnih besedil, vplivih obravnavanega odlomka na nadaljnja besedila ter oris literature, ki se dotika navedenega odlomka.
		ANG	The article provides a survey of linguistic attestations of Slovene in non-grammar publications and manuscripts by Janez Ludvik Schönleben, Matija Kastelec, Janez Vajkard Valvasor, Janez Svetokriški, Gregor Vorenc, and Hipolit Novomeški. Every text is furnished with a short introduction, an annotated translation to Slovene (or annotated transcription of the Slovene text), detailed analysis, information on the influence of the previous texts, influence of the treated fragment on the texts that followed, and a survey of literature concerning the treated fragment.
	Objavljeno v	Slavistična revija, 57/4, 2009, str. 563-602.	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
COBISS.SI-ID	30806317		
2.	Naslov	SLO	Skladnja v treh predelavah Bohoričeve slovnice
		ANG	Syntax in Three Versions of Bohorič's Grammar
	Opis	SLO	Prispevek obravnava poglavje o skladnji v treh predelavah Bohoričeve slovnice: Hipolitovi iz leta 1715, rokopisni iz leta 1755 in celovski iz leta 1758. Analiza kaže, da pri vseh treh predelavah ne gre za malenkostne popravke, ampak da prinašajo izpuščeni in dodani deli v teh slovnicaх zanimiv vpogled v tedanjo slovničarsko misel. V poglavju o skladnji se še posebej lepo pokaže odvisnost slovnice iz leta 1755 in 1758 od Hipolitove (in ne neposredno od Bohoričeve) predloge.
		ANG	The article deals with chapters about syntax in three versions of Bohorič's grammar: the Hipolit version from 1715, the manuscript version from 1755 and the Klagenfurt version from 1758. Analysis shows that in all three versions it is not simply a case of minor corrections, but rather that the omitted and added sections in these grammars offer an interesting insight into the thinking of grammarians of the time. The chapter on syntax provides a particularly good illustration of the dependence of grammars from 1755 to 1758 on the Hipolit version (and not directly on Bohorič's version).
	Objavljeno v	Jezik in slovstvo 54/2, 2009, str. 51-80.	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
COBISS.SI-ID	30160685		
3.	Naslov	SLO	Poglavje o etimologiji – oblikoslovnem in besedotvornem pregibanju besed – v treh slovenskih slovnicaх (1715, 1755, 1758)
		ANG	The Section on "Etymology" (Inflectional and Derivational Morphology) in Three Slovenian Grammars (1715, 1755, 1758)
	Opis	SLO	Prispevek obravnava poglavje o oblikoslovnem in besedotvornem pregibanju besed (etimologiji) v treh predelavah Bohoričeve slovnice: Hipolitovi iz leta 1715, rokopisni iz leta 1755 in celovski iz leta 1758. Analiza kaže, da pri vseh treh predelavah ne gre za malenkostne popravke, ampak da prinašajo izpuščeni in dodani deli v teh slovnicaх zanimiv vpogled v tedanjo slovničarsko misel.
		ANG	This article examines the section on inflectional and derivational morphology ("etymology") in three reworkings of Adam Bohorič's grammar: the version by Hippolytus Rudolphowertensis from 1715, the manuscript version from 1755, and the Klagenfurt version from 1758. The analysis shows that the changes in all three reworkings are not only significant, but the omissions and additions in these grammars offer an interesting insight into grammarians' thought at that time.
	Objavljeno v	Jezikoslovni zapiski 15/1-2, 2009, str. 19-41.	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
COBISS.SI-ID	30160685		

	COBISS.SI-ID		
4.	Naslov	SLO	Govor in njegov zapis v prvih stoletjih zgodovine slovenskega knjižnega jezika
		ANG	Spoken Language and its Written Form in the First Centuries of Standard Slovenian
	Opis	SLO	V 17. in prvi polovici 18. stoletja so se začele glede na stanje v 16. stoletju večati razlike med tradicionalno normo zapisa in dejanskim govorom, kar se je odrazilo tudi v teoretičnih zapisih v uvodih k posameznim delom ter v slovnica. Članek predstavlja temeljne poudarke teh zapisov in jih primerja s stanjem v 16. stoletju.
		ANG	In the seventeenth century and first half of the eighteenth century, discrepancies between the traditional sixteenth-century written norm of the standard language and actual spoken language grew increasingly greater. This is reflected in theoretical introductions to certain books and grammars from this period. This article presents the basic emphases of these works and compares them with the situation in the sixteenth century.
	Objavljeno v	Vitez, Primož (ur.): Spisi o govoru, (Razprave Filozofske fakultete). Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2008, str. 111-124.	
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji	
	COBISS.SI-ID	29168685	
5.	Naslov	SLO	Obravnava pravopisa v treh predelavah Bohoričeve slovnice (1715, 1755, 1758)
		ANG	Examining the Orthography in Three Revisions of Bohorič's Grammar (1715, 1755, 1758)
	Opis	SLO	Prispevek obravnava poglavje o pravopisu v treh predelavah slovnice Adama Bohoriča (1584). Analiza kaže, da gre glede na odvisnost od Bohoriča pri vseh treh predelavah za eno od najbolj izvirnih poglavij s številnimi izvirnimi rešitvami, ki jih je močno zaznamoval duh tedanjega časa. Še posebej izvirni je del o »izgovorjavi glede na rabo črk«, ki se ukvarja s problematiko, zajeto tudi v nekaterih jezikoslovnih uvodih iz 17. in 1. pol. 18. stoletja, ki pa jih nobena od predelav ne upošteva kot neposredno predlogo.
		ANG	The article examines the chapter on orthography in three revisions of Adam Bohorič's grammar. The analysis shows that, in terms of reliance on Bohorič, this is one of the most original chapters in all three revisions, with numerous original solutions, strongly marked by the spirit of the age. Particularly original is the part on »pronunciation with respect to the use of letters,« dealing with issues that are also included in some linguistic introductions from the 17th and 18th cc., even if these introductions were not models for any of the revisions.
	Objavljeno v	Slavistična revija 57/3, 2009, 399-413.	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
	COBISS.SI-ID	30486061	

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomsko relevantni rezultati projektne skupine⁶

	Družbeno-ekonomsko relevantni rezultat		
1.	Naslov	SLO	Infrastruktura slovenščine 1550-1758
		ANG	Infrastructure of the Slovenian 1550-1758
	Opis	SLO	Prispevek sintetično prikazuje, kako se je v času med letoma 1550 in 1758 razvijala infrastruktura slovenščine. Pri tem pregleda vlogo jezikoslovnih in nejezikoslovnih knjižnih del, vlogo organizacije izdajanja knjižnih del ter vlogo slovenščine v šolstvu in v javnosti nasploh.
		ANG	The article presents the development of the infrastructure of the Slovene language between 1550 and 1758. It focuses on the role of linguistic and non-linguistic printed texts, the organisation of book-publishing and the role of the Slovene language in education and in public life.
	Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci	
	Objavljeno v	Infrastruktura slovenščine in slovenistike (Obdobja 28), Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2009, str. 11-17.	
	Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci	
COBISS.SI-ID	30664237		
2.	Naslov	SLO	Dva človeka - dva bregova

	ANG	Two Men, Opposing Stances
Opis	SLO	V dokumentarni oddaji Sledi časa je bila predstavljena vloga Tomaža Hrena v primerjavi z vlogo Primoža Trubarja v zgodovini slovenskega knjižnega jezika. V okviru tega so bili javno predstavljeni nekateri rezultati naših raziskav.
	ANG	The documentary Sledi časa (Traces of Time) compares the role of Tomaž Hren in the history of standard Slovenian to that of Primož Trubar. As part of this documentary, certain findings of our studies were also presented.
Šifra	F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete
Objavljeno v		Radio Slovenija, 1. program. Ljubljana, 30. 3. 2008.
Tipologija	3.11	Radijski ali TV dogodek
COBISS.SI-ID		28008237
3. Naslov	SLO	Prebujenje slovenskega jezika: državna proslava ob dnevu reformacije
	ANG	The Awakening of Slovenian: The National Celebration of Reformation Day
Opis	SLO	V okviru državne proslave ob dnevu reformacije, ki je prikazala zgodovino slovenskega jezika od začetkov do danes, so bili na poljuden način prvič predstavljeni tudi rezultati trenutnih raziskav o obdobju 1600-1758.
	ANG	The national celebration of Reformation Day, which featured the history of Slovenian from its beginnings to the present, also presented the findings of current studies on the period from 1600 to 1758 for the first time for a general audience.
Šifra	F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete
Objavljeno v		Televizija Slovenija, Izobraževalni program, Ljubljana, 2008. Video DVD.
Tipologija	2.19	Radijska ali televizijska oddaja
COBISS.SI-ID		29568813
4. Naslov	SLO	Nova opažanja o slovnica iz let 1715, 1755 in 1758
	ANG	New Observations About Grammars from 1715, 1755 and 1758
Opis	SLO	Predavanje je širši javnosti predstavilo tri predelave Bohoričeve slovnice: Hipolitovo iz leta 1715, rokopisno iz leta 1755 in celovško iz leta 1758. Analiza kaže, da pri vseh treh predelavah ne gre za malenkostne popravke, ampak da prinašajo izpuščeni in dodani deli v teh slovnica zanimiv vpogled v tedanjo slovničarsko misel - tako v pozitivnem kakor ponekod tudi v negativnem smislu.
	ANG	The lecture presented to the wider community three modifications of Bohorič's grammar, i. e. the Hipolit's version from 1715, the manuscript version from 1755 and the version from Celovec from 1758. The analysis of these texts indicates that the three versions differ much more than only in small corrections and modifications; the deleted and added passages in these grammars provide an insight into grammarians' ideas of the time - both in a positive sense as well as, in some instances, in a negative sense.
Šifra	B.06	Drugo
Objavljeno v		Predavanje v Historičnem seminarju, ZRC SAZU, Ljubljana, 26. 2. 2009, http://hs.zrc-sazu.si/ .
Tipologija	3.25	Druga izvedena dela
COBISS.SI-ID		29585453
5. Naslov	SLO	Slovenska jezikoslovna teorija med letoma 1672 in 1758 v besedilih zunaj slovnice
	ANG	Slovene Linguistic Theory Between 1672 and 1758 in Texts Which Are Not Grammars
Opis	SLO	Predavanje je širši javnosti predstavilo pogloblitve elemente slovenske jezikoslovne teorije med letoma 1672 in 1758 v besedilih zunaj slovnice. Na poljuden način so bili predstavljeni rezultati raziskave, ki je preučevala vsa jezikoslovna zunajslovnica besedila, ki se jih je dalo najti v rokopisnih in knjižnih delih v obdobju, ki ga je obsegal naš projekt.
	ANG	The lecture presented to the wider community, in a non-specialist manner, the main elements of the Slovene linguistic theories between 1672 and 1758 from various texts which are not grammars. The lecture discussed the results of the research project which investigated all linguistic texts, apart from grammars, found in books or in a manuscript form from this period.

Šifra	B.06 Drugo
Objavljeno v	Predavanje v okviru Lingvističnega krožka Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 25. 5. 2009, http://groups.google.com/group/lingvisticnikrozek/browse_thread/thread/3ba21bd193c27a34# .
Tipologija	3.25 Druga izvedena dela
COBISS.SI-ID	29847853

8. Drugi pomembni rezultati projektne skupine⁷

Vodja projekta je sodeloval v uredniškem odboru Jezikoslovnih zapiskov (2008, 2009 in 2010). Na predavanje na programu Ars Radia Slovenija čaka 40-minutna poljudnoznanstvena oddaja v našem avtorstvu (Lekcionarji – ohranjevalci izročila slovenskega knjižnega jezika v 17. in 18. stoletju), ki povzema nekatere ugotovitve naše raziskave.

9. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁸

9.1. Pomen za razvoj znanosti⁹

SLO

Raziskava prinaša nov metodološki pristop ter rezultate v sintetični in sinkretični obliki. Uspelo nam je priti do izvirnih rezultatov ter novih spoznanj. Odkrili smo na primer nov vir, ki ga dosedanji pregledi slovnicearstva na Slovenskem niso omenjali. S prevodi in komentarji smo naredili dostopna besedila, ki doslej širši znanstveni javnosti niso bila lahko dostopna. Po dolgem času so bili znova preverjeni nekateri primarni viri. Utrdili smo metodološke postopke za opis sociolingvistične situacije na določenem jezikovnem prostoru. Izsledki raziskav predstavljajo relevantna temeljna besedila, ki bodo začetna osnova za nadaljnje raziskovanje in temelj za splošno zgodovino jezikoslovja na Slovenskem, ki je do zdaj še nimamo.

ANG

This study uses a new methodological approach and presents findings in a synthetic and syncretic form. The study yielded original results and new findings. We discovered a new source (Alvarus) that has not been included in the overviews to date. Texts that were not easily accessible to the wider scholarly community have been made available through translations and annotations. We consolidated the methodological procedures for the description of socio-linguistic situation in a specific linguistic space. The findings present relevant basic texts that will serve as a starting point for further studies and as a basis for a general history of Slovenian linguistics, which has not yet been written.

9.2. Pomen za razvoj Slovenije¹⁰

SLO

Temeljni pomen za razvoj Slovenije je gotovo priprava trdne osnove za splošno zgodovino jezikoslovja na Slovenskem, ki je do zdaj še nimamo. To sledi ustreznim ciljem, načelom in nalogam Resolucije o nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu za obdobje 2006–2010. S temeljnimi raziskavami zgodovine jezikoslovja v obravnavanem obdobju se dviguje stopnja znanja o jezikoslovju in sociolingvističnih značilnostih obravnavanega obdobja. To bo prispevalo k večji razpoznavnosti slovenskega stanja v širšem evropskem prostoru. Slovenija je namreč trenutno v tovrstnih pregledih evropskega slovnicearstva ter v enciklopedičnih delih (npr. Lexicon grammaticorum) tako rekoč prezrta. Zato rezultati raziskave tudi promovirajo državo. Hkrati raziskava omogoča primerjavo tedanjega stanja na Slovenskem s stanjem v drugih evropskih državah.

ANG

Preparing a solid basis for a still-unwritten general history of Slovenian linguistics is of fundamental significance to Slovenia's development. This is also in line with the relevant goals, principles, and tasks laid down in the Resolution on the National Research and Development Program for 2006–2010. The results of this research are strengthening knowledge of historical linguistic and sociolinguistic characteristics of thought about language in Slovenia during the period addressed. This will contribute to greater recognition of the Slovenian state of affairs in the broader European environment. Slovenia is more or less overlooked in such overviews of European grammar writing and in encyclopedic works (e.g., the Lexicon grammaticorum). Consequently, the results of this study will also promote Slovenia as a country. At the same time, this research will enable a comparison between the situation at that time in Slovenia with the situation in other European countries.

10. Samo za aplikativne projekte!

Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri aplikativnem projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj		
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.11	Razvoj nove storitve	

	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>

	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

Komentar

11. Samo za aplikativne projekte!

Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visoko-šolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					

G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01.	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete					
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj					
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva					
G.09.	Drugo:					

Komentar

--

12. Pomen raziskovanja za sofinancerje, navedene v 2. točki¹¹

1.	Sofinancer		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja		Šifra
	1.		
	2.		
	3.		
4.			
5.			
Komentar			
Ocena			

2. Sofinancer			
Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:			EUR
Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:			%
Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja			Šifra
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
Komentar			
Ocena			
3. Sofinancer			
Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:			EUR
Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:			%
Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja			Šifra
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
Komentar			
Ocena			

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja, za objavo 6., 7. in 8. točke na spletni strani <http://sicris.izum.si/> ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

Kozma Ahačič	in	
podpis vodje raziskovalnega projekta		zastopnik oz. pooblaščenca oseba RO

Kraj in datum:

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2010-1/40

- ¹ Samo za aplikativne projekte. [Nazaj](#)
- ² Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja ter rezultate in učinke raziskovalnega projekta. Največ 18.000 znakov vključno s presledki (približno tri strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)
- ³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)
- ⁴ Samo v primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)
- ⁵ Navedite največ pet najpomembnejših znanstvenih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov v slovenskem in angleškem jeziku (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki) v slovenskem in angleškem jeziku, navedite, kje je objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote. Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>.
- PRIMER** (v slovenskem jeziku):
Naslov: Regulacija delovanja beta-2 integrinskih receptorjev s katepsinom X;
Opis: Cisteinske proteaze imajo pomembno vlogo pri nastanku in napredovanju raka. Zadnje študije kažejo njihovo povezanost s procesi celičnega signaliziranja in imunskega odziva. V tem znanstvenem članku smo prvi dokazali...(največ 600 znakov vključno s presledki)
Objavljeno v: OBERMAJER, N., PREMZL, A., ZAVAŠNIK-BERGANT, T., TURK, B., KOS, J.. Carboxypeptidase cathepsin X mediates $\beta 2$ - integrin dependent adhesion of differentiated U-937 cells. Exp. Cell Res., 2006, 312, 2515-2527, JCR IF (2005): 4.148
Tipologija: 1.01 - Izvirni znanstveni članek
COBISS.SI-ID: 1920113 [Nazaj](#)
- ⁶ Navedite največ pet najpomembnejših družbeno-ekonomsko relevantnih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki), izberite ustrezen rezultat, ki je v Sifrantu raziskovalnih rezultatov in učinkov (Glej: <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/sif-razisk-rezult.asp>), navedite, kje je rezultat objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote. Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>. [Nazaj](#)
- ⁷ Navedite rezultate raziskovalnega projekta v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ker se ga v sistemu COBISS ne vodi). Največ 2.000 znakov vključno s presledki. [Nazaj](#)
- ⁸ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja. [Nazaj](#)
- ⁹ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)
- ¹⁰ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)
- ¹¹ Rubrike izpolnite/prepišite skladno z obrazcem "Izjava sofinancerja" (<http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>), ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2010 v1.00a
38-77-6A-55-A2-65-07-88-22-81-13-FA-94-F2-52-2D-CC-33-ED-B4